

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 10. 2023, sen. zn. 29 ICdo 34/2022, ECLI:CZ:NS:2023:29.ICDO.34.2022.1

Číslo: 72/2024

Právní věta:

Využije-li soud možnosti provést i jiné než účastníky navržené důkazy (§ 120 odst. 2 věta první o. s. ř.), může zavázat ke složení zálohy na náklady takového důkazu (podle § 141 odst. 1 o. s. ř.) jen účastníka, jehož tvrzení má být (uvažováno z pohledu důkazního břemene) tímto důkazem prokázáno, popřípadě účastníka, v jehož prospěch (uvažováno z hlediska možného výsledku řízení) se provádí důkaz. Tomu z účastníků, který neuvedl tvrzení, jež má být důkazem prokázáno, nebo který nemá ve vztahu k prokázání tvrzení z hlediska hmotného práva důkazní břemeno, nelze v žádném případě uložit, aby složil zálohu na náklady tohoto důkazu.

Požadavek, aby záloha byla vyměřena tak, aby nepřekročila předpokládanou výši nákladu důkazu, předpokládá u důkazu znaleckým posudkem předběžný odhad možných nákladů. Ten se bude (má) odvíjet především od povahy znaleckého zadání (úkolů znalce), tedy od vymezení skutečností, k nimž je třeba odborných znalostí a ke kterým se má znalec vyjádřit z hlediska svých odborných vědomostí a schopností.

Soud může předběžně odhadnout možné náklady důkazu znaleckým posudkem i tak, že osloví (před ustanovením osoby konkrétního znalce) subjekty zapsané (pro danou specializaci) v seznamu znalců (§ 3, § 25 odst. 1 poslední věty zákona č. 254/2019 Sb.).

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 26.10.2023

Spisová značka: 29 ICdo 34/2022

Číslo rozhodnutí: 72

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Dokazování, Záloha, Znalecký posudek

Předpisy: § 120 o. s. ř.

§ 127 o. s. ř.

§ 141 o. s. ř.

§ 2 odst. 1 zákona č. 254/2019 Sb.

§ 2 odst. 1 zákona č. 36/1967 Sb. ve znění do 31. 12. 2020

§ 202 IZ

§ 21 odst. 1 zákona č. 36/1967 Sb. ve znění do 31. 12. 2020

§ 25 zákona č. 254/2019 Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zrušil rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 2. 12. 2021, a rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 11. 6. 2021 a věc vrátil Krajskému soudu v Ústí nad Labem – pobočce v Liberci k dalším u řízení.

**I.
Dosavadní průběh řízení**

1. Rozsudkem ze dne 18. 8. 2016, č. j. 86 ICM 2973/2015-111, rozhodl Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci (dále jen „insolvenční soud“) o odpůrcí žalobě žalobce (JUDr. V. M., Ph. D., jako insolvenčního správce dlužníka P.T. servis Česká republika s. r. o.), směřující vůči žalované [M. F. (tehdy Ch.)], tak, že:

[1] Určil, že právní úkon dlužníka ze dne 8. 1. 2014, spočívající v zaplacení částky 105.000 Kč žalované, je vůči věřitelům dlužníka neúčinným právním úkonem (bod I. výroku).

[2] Uložil žalované vydat do 3 dnů od právní moci rozhodnutí do majetkové podstaty dlužníka částku 105.000 Kč (bod II. výroku).

[3] Zamítl žalobu v části, ve které se žalobce domáhal vůči žalované zaplacení úroku z prodlení z částky 105.000 Kč ve výši 8,05 % za dobu od 29. 7. 2015 do zaplacení (bod III. výroku).

[4] Uložil žalované zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení do 3 dnů od právní moci rozhodnutí částku 13.248,50 Kč (bod IV. výroku).

[5] Uložil žalované zaplatit státu do 3 dnů od právní moci rozhodnutí soudní poplatek ve výši 5.250 Kč (bod V. výroku).

2. K odvolání žalované Vrchní soud v Praze rozsudkem ze dne 18. 5. 2017:

[1] Potvrdil rozsudek insolvenčního soudu v bodech I., II. a IV. výroku (první výrok).

[2] Uložil žalované zaplatit žalobci na náhradě nákladů odvolacího řízení do 3 dnů od právní moci rozhodnutí částku 4.114 Kč (druhý výrok).

3. K dovolání žalované Nejvyšší soud rozsudkem ze dne 29. 8. 2019, sen. zn. [29 ICdo 176/2017](#) [který je (stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže) dostupný i na webových stránkách Nejvyššího soudu]:

[1] Odmítl dovolání v rozsahu, v němž směřovalo proti té části prvního výroku rozsudku odvolacího soudu ze dne 18. 5. 2017, kterou odvolací soud potvrdil rozsudek soudu prvního stupně v bodu IV. výroku, jakož i v rozsahu, v němž směřovalo proti druhému výroku o nákladech odvolacího řízení (první výrok).

[2] Zrušil rozsudek odvolacího soudu ze dne 18. 5. 2017 a (s výjimkou zamítavého výroku ohledně úroku z prodlení) rozsudek insolvenčního soudu ze dne 18. 8. 2016 a věc ve zrušeném rozsahu vrátil insolvenčnímu soudu k dalšímu řízení (druhý výrok).

4. Rozsudkem ze dne 11. 6. 2021, č. j. 86 ICM 2973/2015-294, insolvenční soud:

[1] Určil, že právní úkon dlužníka ze dne 8. 1. 2014, spočívající v zaplacení částky 105.000 Kč žalované, je vůči věřitelům dlužníka neúčinným právním úkonem (bod I. výroku).

[2] Uložil žalované vydat do majetkové podstaty dlužníka částku 105.000 Kč (bod II. výroku).

[3] Uložil žalované zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení do 15 dnů od právní moci rozhodnutí částku 44.648 Kč (bod III. výroku).

[4] Uložil žalované zaplatit státu do 3 dnů od právní moci rozhodnutí soudní poplatek ve výši 5.250 Kč (bod IV. výroku).

5. Insolvenční soud - vycházejí z ustanovení § 3 odst. 1, odst. 2 písm. c/, § 235 odst. 1, § 239 odst. 4, a § 241 odst. 1, odst. 3 písm. a/ a b/ zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona) - dospěl po provedeném dokazování k následujícím závěrům:

6. K 1. 1. 2014 byla naplněna vyvratitelná domněnka úpadku dlužníka dle § 3 odst. 2 písm. c/ insolvenčního zákona, přičemž žalovaná tuto domněnku nevyvrátila. Výslech jednatele dlužníka [Bc. O. F. (dále jen „O. F.“)] a jím předložené listiny z účetnictví dlužníka nejsou dostatečným podkladem pro závěr, že v rozhodné době dlužník byl schopen plnit své závazky.

7. K posouzení skutkového stavu je nutno odborných znalostí. Insolvenční soud se obrátil na 53 znaleckých ústavů specializujících se na insolvenční agendu a úpadek a na znalce (JUDr. Ing. R. Š., LL. M.), všechno osoby zapsané v seznamech vedených Ministerstvem spravedlnosti, přičemž zjistil, že náklady na vypracování znaleckého posudku lze předpokládat v rozsahu částky 100.000 Kč až 150.000 Kč (zvýšené o částku odpovídající dani z přidané hodnoty). Proto insolvenční soud uložil žalované, aby zaplatila zálohu na náklady znaleckého posudku ve výši 150.000 Kč; ta tak ale (ač poučena o důsledcích nezaplacení zálohy) neučinila, takže důkaz znaleckým posudkem nebyl proveden. Návrh žalované na provedení tohoto důkazu společností L. T. s. r. o. (dále jen „společnost L“) insolvenční soud zamítl, jelikož označená společnost není zapsána v seznamu znaleckých ústavů Ministerstva spravedlnosti; na svých (webových) stránkách nabízí, že vypracování znaleckého posudku zajistí. Úpadek dlužníka nevyvrací ani zjištění, že dlužník k 6. 1. 2014 disponoval částkou 970.767 Kč, neboť (tyto) finanční prostředky zjevně nedostačovaly pro úhradu všech splatných závazků dlužníka.

8. Dlužník uhradil žalované nájemné podle nájemní smlouvy ze dne 28. 2. 2013 za měsíce leden až březen 2014 již 8. 1. 2014 (před splatností), takže jde o neúčinný právní úkon dle § 241 odst. 3 písm. a/ insolvenčního zákona.

9. Dodatkem nájemní smlouvy ze dne 2. 1. 2014 nemá insolvenční soud za prokázanou změnu splatnosti nájemného k uvedenému datu. I kdyby se tak ale k onomu datu stalo, dohoda o změně splatnosti by byla neúčinným právním úkonem ve smyslu § 241 odst. 3 písm. b/ insolvenčního zákona.

10. K odvolání žalované Vrchní soud v Praze rozsudkem ze dne 2. 12. 2021:

[1] Potvrdil rozsudek insolvenčního soudu v bodech I. až III. výroku; v bodě IV. výroku jej změnil jen tak, že výše soudního poplatku činí 2.000 Kč (první výrok).

[2] Uložil žalované zaplatit žalobci na náhradě nákladů odvolacího řízení do 3 dnů od právní moci částku 4.114 Kč (druhý výrok).

11. Odvolací soud - vycházejí z ustanovení § 241 insolvenčního zákona - dospěl po přezkoumání napadeného rozhodnutí a po zopakování a doplnění dokazování k následujícím závěrům:

12. Ze zjištění insolvenčního soudu a ze zjištění odvolacího soudu vyplývá, že dlužník již v roce 2013 převedl veškerý hodnotný majetek na společnost P.T. 24 s. r. o., jejímž jediným společníkem byl O. F., jednatel dlužníka. V době, kdy žalované uhradil předmětnou částku, tedy dlužník neměl žádný hodnotný majetek. Podle seznamu závazků připojenému k insolvenčnímu návrhu měl dlužník 26 věřitelů s pohledávkami v celkové výši 1.639.447 Kč, které neuhradil do rozhodnutí o úpadku.

13. Předložené listiny z účetního deníku neprokazují, že by dlužník měl k 8. 1. 2014 peněžní prostředky v celkové výši 1.758.384 Kč (jak tvrdil). V řízení bylo pouze doloženo, že dlužník měl účet u Fio banky, a. s. (dále jen „banka F“) se zůstatkem ve výši 7.345 Kč; existence jiných účtů [např. u „Volksbank“ (dále jen „banka V“)] a tvrzených zůstatků v pokladně nebyla doložena přes poučení o neunesení důkazního břemene podle § 118a zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), které insolvenční soud poskytl žalované při jednání, jež se konalo dne 5. 5. 2021.

14. Je tudíž nesporné, že v době, kdy žalované uhradil předmětnou částku, měl dlužník více věřitelů, jejichž pohledávky neuhradil do doby zahájení insolvenčního řízení, takže byl v úpadku ve formě platební neschopnosti. Pro posouzení úpadku ve formě předlužení je rozhodný objem závazků (dluhů) dlužníka bez ohledu na jejich splatnost. Dlužník neměl žádný hmotný majetek. Jeho závazky (dluhy) činily v době úhrady předmětné pohledávky minimálně částku 1.639.447 Kč, přičemž nebylo prokázáno, že by měl k dispozici majetek v takové hodnotě, aby tyto závazky (dluhy) mohl uspokojit. Je tak zřejmé, že dlužník rovněž byl v úpadku ve formě předlužení.

15. V době, kdy byl v úpadku (2. 1. 2014), se dlužník dohodl s O. F., tehdejšími vlastníkem pozemku a jednotky (předmětu nájmu), na změně nájemní smlouvy tak, že bude platit nájemné čtvrtletně předem a poté, co se vlastníkem předmětu nájmu stala žalovaná, uhradil nájemné za 3 měsíce předem ve výši 105.000 Kč.

16. Úhradou nájemného zvýhodnil dlužník žalovanou oproti jiným věřitelům srovnatelného postavení (dostalo se jí na úkor ostatních věřitelů vyššího uspokojení, než jaké by jí jinak náleželo v konkursu), přičemž šlo o úkon učiněný v době, kdy byl dlužník v úpadku.

II. Dovolání a vyjádření k němu

17. Proti rozsudku odvolacího soudu z 2. 12. 2021 podala žalovaná dovolání, jehož přípustnost vymezuje ve smyslu ustanovení § 237 o. s. ř. argumentem, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu.

18. Dovolatelka namítá, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (dovolací důvod dle § 241a odst. 1 o. s. ř.). Kromě nesprávného právního posouzení věci poukazuje na procesní pochybení, jejichž prostřednictvím měl odvolací soud porušit její právo na spravedlivý proces, a požaduje, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí obou soudů a věc vrátil insolvenčnímu soudu k dalšímu řízení.

19. V mezích ohlášeného dovolacího důvodu dovolatelka odvolacímu soudu především vytýká, že ač doplnil dokazování, nepoučil ji podle § 118a o. s. ř. (např. o tom, že mu chybí výpis z účtu banky V). Potud poukazuje na to, že již v řízení před insolvenčním soudem (i v odvolání) tvrdila, že k 8. 1. 2014 měl dlužník na účtu u banky V 25.000 Kč, na účtu u České spořitelny, a. s. (dále jen „banka Č“) povolený debet 400.000 Kč, hotovost v pokladně 30.000 Kč a 147.000 Kč a hotovost v eurech v pokladně ve výši 3.888.000 Kč, jakož i pohledávky za svými dlužníky ve výši 3.361.000 Kč. K tomu navrhovala k důkazu výpisy z účtů a z účetnictví dlužníka, které přikládala, jakož i celé účetnictví dlužníka, které má k dispozici insolvenční správce. Tvrzení, že k 8. 1. 2014 dlužník řádně podnikal a

nebyl předlužen, potvrzuje i svědecká výpověď O. F. ze dne 4. 9. 2020. Jen hotovost na pokladně ve výši 3.361.000 Kč dvojnásobně převyšuje součet všech pohledávek věřitelů k 30. 4. 2014.

20. Insolvenční soud dle svých slov nebyl schopen posoudit tvrzení dovolatelky a jí označené důkazy, proto chtěl ustanovit znalce, který ale požadoval zálohu ve výši, jejíž úhrada pro dovolatelku byla nevýhodná s ohledem na výši sporu.

21. Odvolací soud se argumentací dovolatelky (zejména stavem pokladny k 8. 1. 2014) již nezabýval [respektive se zabýval jen některými částkami a důkazy v omezené výši (nehodnotil např. výpověď svědka O. F.)], čímž porušil její právo na spravedlivý proces.

22. Odvolací soud se nevypořádal ani s argumentací dovolatelky k výzvě k zaplacení zálohy „na znalce“, v čemž je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné. Šlo o námitku, že soudem určená záloha (150.000 Kč) je zcela neúměrná výši znalečného u posudků v obdobných věcech, jakož i předmětu samotného sporu. Dovolatelka míní, že i kdyby ve sporu uspěla, nemohla by tento náklad uplatnit vůči insolvenčnímu správci vzhledem k ustanovení § 202 odst. 1 insolvenčního zákona. Dovolatelka rovněž namítala, že jednotlivé označené doklady může insolvenční soud vyhodnotit sám (nejde o odbornou věc).

23. Insolvenční soud tedy nastavil dovolatelce podmínky, za kterých pro ni bylo finančně nevýhodné uspět ve sporu; odvolací soud tyto podmínky mlčky potvrdil.

24. Dovolatelka dále vytýká insolvenčnímu soudu neodůvodněný skutkový závěr o tom, že nedošlo ke změně splatnosti nájemného [v reakci na její obranu, že šlo ve smyslu ustanovení § 241 odst. 5 písm. b/ insolvenčního zákona o splatný závazek (dluh) v rámci běžného obchodního styku]. Odvolací soud tuto odvolací námitku pominul a neuvedl, proč v dané věci nelze aplikovat ustanovení § 241 odst. 5 písm. b/ insolvenčního zákona (což činí napadené rozhodnutí rovněž nepřezkoumatelným). Tím, že předmětné ustanovení neaplikoval, se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu.

III.

Přípustnost dovolání

25. Pro dovolací řízení je rozhodný občanský soudní řád v aktuálním znění.

26. Dovolání je přípustné podle § 237 o. s. ř., když pro daný případ neplatí žádné z omezení přípustnosti dovolání vypočtených v § 238 o. s. ř., přičemž zčásti (co do aplikace § 141 odst. 1 o. s. ř.) jde o věc dovolacím soudem neřešenou a zčásti je napadené rozhodnutí v rozporu s dále označenou judikaturou Nejvyššího soudu.

IV.

Důvodnost dovolání

K vadám řízení

27. Podle ustanovení § 242 odst. 3 o. s. ř. rozhodnutí odvolacího soudu lze přezkoumat jen z důvodu vymezeného v dovolání. Je-li dovolání přípustné, dovolací soud přihlédně též k vadám uvedeným v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a/ a b/ a § 229 odst. 3, jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.

28. Nejvyšší soud se tedy nejprve zabýval tím, zda řízení je postiženo vadami namítanými dovolatelkou (tím, zda byly splněny předpoklady aplikace § 141 odst. 1 o. s. ř., zda odvolací soud nesplnil poučovací povinnost dle § 118a o. s. ř., a zda rozhodnutí obou soudů jsou nepřezkoumatelná).

29. Ze spisu se podává, že:

[1] Při prvním jednání, jež se konalo 1. 7. 2016 (srov. protokol o tomto jednání, č. l. 91 až 94), provedl insolvenční soud důkaz listinami, konkrétně:

- 1) výpisem z katastru nemovitostí k 12. 11. 2012 (č. l. 27),
- 2) nájemní smlouvou ze dne 28. 2. 2013 (č. l. 15-16),
- 3) darovací smlouvou ze dne 6. 1. 2014 (č. l. 26),
- 4) výpovědí nájemní smlouvy ze dne 3. 3. 2014 (č. l. 17),
- 5) výzvou k úhradě smluvní pokuty ze dne 1. 4. 2014 (č. l. 18),
- 6) výpisem z účtu dlužníka u banky F (č. l. 29),
- 7) účetním dokladem dlužníka ze dne 2. 1. 2014 č. ZA14001 (č. l. 30),
- 8) předžalobní výzvou (z 22. 7. 2015) a dokladem o jejím odeslání (podacím lístkem pošty z 22. 7. 2015) [č. l. 69 a 70], a
- 9) spisem insolvenčního soudu, konkrétně přihláškami pohledávek věřitelů B. E., spol. s r. o., I. CZ a. s., O., s. r. o., a J. S., seznamem přihlášených pohledávek (B-8), a soupisem majetkové podstaty (B-34).

[2] Při jednání, jež se konalo 18. 8. 2016 (srov. protokol o tomto jednání, č. l. 95 až 97), provedl insolvenční soud důkaz výpovědí žalované.

[3] Při odvolacím jednání, jež se konalo 18. 5. 2017 (č. l. 140-142), provedl odvolací soud důkaz:

- 1) obsahem bodu 13. žaloby na určení neúčinnosti kupní smlouvy uzavřené dlužníkem 11. 11. 2013 [jde o žalobu vedenou u insolvenčního soudu pod sp. zn. 86 ICm 3017/2015, (C10)], a
- 2) usnesením insolvenčního soudu ze dne 7. 10. 2016, č. j. 86 ICm 3017/2015-90 (o zastavení řízení pro zpětvzetí žaloby).

[4] Při jednání, jež se konalo 6. 2. 2020 (srov. protokol o tomto jednání, č. l. 185 až 188), insolvenční soud (kromě zopakování dokazování některými listinami) provedl důkaz:

- 1) popěrným úkonem dlužníka při přezkumném jednání, jež se konalo 22. 10. 2014 (č. l. 43-45),
- 2) kupní smlouvou o prodeji osobních automobilů ze dne 8. 11. 2013 (č. l. 46-47),
- 3) dvěma kupními smlouvami o prodeji souboru věcí movitých ze dne 8. 11. 2013 (č. l. 48-50 a č. l. 51-52),
- 4) kupní smlouvou (o prodeji nemovitých věcí) ze dne 11. 11. 2013 (č. l. 53-54).

[5] Při jednání, jež se konalo 4. 9. 2020 (srov. protokol o tomto jednání, č. l. 243 až 246), insolvenční soud (kromě zopakování dokazování některými listinami) provedl důkaz:

- 1) dodatkem č. 1 nájemní smlouvy ze dne 2. 1. 2014 (č. l. 202),
- 2) výpovědí jednatele dlužníka O. F.,
- 3) přehledem závazků (dluhů), které dlužník uhradil v době od listopadu 2013 do ledna 2014, a
- 4) přehledem příjmů dlužníka v době od listopadu 2013 do ledna 2014.

[6] Insolvenční soud po provedení důkazů při jednání konaném 4. 9. 2020 sdělil, že „ve věci bude nutno využít odborných znalostí, soud přistoupí k ustanovení znalce“.

[7] Pokynem ze 7. 12. 2020 (č. l. 248) adresoval insolvenční soud všem znaleckým ústavům ze seznamu Ministerstva spravedlnosti („s výjimkou proškrtnutých“) dotaz k přibližné výši nákladů na znalecký posudek a době jeho vyhotovení, s tím, že je nutno určit, zda byl dlužník k 8. 1. 2014 v úpadku, a s tím, že dotazy budou směřovat „na zjištění skutečností týkajících se platební neschopnosti i předlužení“.

[8] Usnesením ze dne 29. 12. 2020, č. j. 86 ICm 2973/2015-249, insolvenční soud:

- 1) vyzval účastníky, aby se vyjádřili k označenému znaleckému ústavu (bod I. výroku),
- 2) uložil žalované, aby do 1 měsíce od doručení usnesení složila na účet insolvenčního soudu zálohu na náklady důkazu – znaleckého posudku ve výši 150.000 Kč (bod II. výroku).

Podle odůvodnění (obsahujícího též poučení o následcích neuhrazení zálohy) šlo o zálohu ve výši znaleckým ústavem odhadovaných nákladů na vypracování znaleckého posudku. Potřeba provedení tohoto důkazu je tamtéž odůvodněna tím, že pro posouzení nároku je nutno stanovit, zda byl dlužník k 8. 1. 2014 v úpadku, a to ve formě předlužení nebo platební neschopnosti.

[9] V reakci na usnesení insolvenčního soudu ze dne 29. 12. 2020 žalovaná navrhla (podáním z 20. 1. 2021, č. l. 250), aby nejprve provedl jí navržené důkazy a teprve poté stanovil výši zálohy.

[10] Při jednání, jež se konalo 5. 5. 2021 (srov. protokol o tomto jednání, č. l. 272 až 273), insolvenční soud (kromě zopakování dokazování některými listinami) provedl důkaz:

- 1) výpisy z účtu dlužníka u banky F (č. l. 193-201),
- 2) výpisy z účtu (jiného majitele účtu) u banky F (č. l. 203-205),
- 3) záznamem pohybů na účtech dlužníka (č. l. 206),
- 4) přehledem závazků a pohledávek dlužníka (č. l. 207-211),
- 5) záznamem o stavu účtů dlužníka (č. l. 213),
- 6) přehledem „úmyslně nehrazených“ závazků dlužníka (č. l. 214),
- 7) seznamem bankovních dokladů (č. l. 215-217).

[11] Insolvenční soud po provedení důkazů při jednání konaném 5. 5. 2021:

- 1) „konstatoval“, že k tvrzení, že dlužník nebyl k 8. 1. 2014 v úpadku, byly s výjimkou znaleckého posudku provedeny veškeré žalovanou navržené důkazy,
- 2) „konstatoval“, že z předložených listinných důkazů a výpovědi O. F. není možno bez dalšího dovodit, že dlužník nebyl k 8. 1. 2014 v úpadku. K posouzení skutkového stavu je nutno odborných znalostí,
- 3) poučil žalovanou (prostřednictvím jejího zástupce s procesní plnou mocí) podle § 118a odst. 3 o. s. ř., že dosud neunesla důkazní břemeno ve vztahu k tvrzení, že dlužník nebyl k 8. 1. 2014 v úpadku.

[12] V reakci na poučení insolvenčního soudu podle § 118a odst. 3 o. s. ř. žalovaná (prostřednictvím jejího zástupce s procesní plnou mocí) sdělila insolvenčnímu soudu, že trvá na vypracování znaleckého posudku, že výše požadované zálohy na náklady tohoto důkazu je nepřiměřená a že navrhuje, aby posudek vypracovala v seznamu znaleckých ústavů zapsaná společnost L, o které je jí známo, že je schopna vypracovat znalecký posudek levněji.

[13] Při jednání, jež se konalo 11. 6. 2021 (srov. protokol o tomto jednání, č. l. 276 až 278), insolvenční soud provedl důkaz výpovědi svědka Mgr. P. S. (advokáta, který měl zpracovat dodatek č. 1 nájemní smlouvy). Po provedení tohoto důkazu insolvenční soud poučil žalovanou (prostřednictvím jejího zástupce s procesní plnou mocí) podle § 118a odst. 3 o. s. ř., že dosud neunesla důkazní břemeno k prokázání tvrzení, že došlo ke změně splatnosti sjednaného nájemného. Zástupce žalované v reakci na toto poučení sdělil insolvenčnímu soudu, že další návrhy na doplnění dokazování nemá.

[14] Při odvolacím jednání, jež se konalo 2. 12. 2021 (č. l. 309-310) četl odvolací soud k důkazu:

- 1) insolvenční návrh dlužníka a k němu připojený seznam závazků,
- 2) výpis z obchodního rejstříku týkající se dlužníka,
- 3) výpis z účtu dlužníka u banky F z 13. 1. 2014 (za období od 6. 1. 2014 do 12. 1. 2014),
- 4) záznam o stavu účtů dlužníka (č. l. 213),
- 5) dodatek č. 1 nájemní smlouvy ze dne 2. 1. 2014 (č. l. 202).

30. V rovině právní jsou pak pro účely prověření namítaných vad řízení rozhodná následující ustanovení občanského soudního řádu, insolvenčního zákona, zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, a zákona č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech:

§ 120 (o. s. ř.)

(1) Účastníci jsou povinni označit důkazy k prokázání svých tvrzení. Soud rozhoduje, které z navrhovaných důkazů provede.

(2) Soud může provést jiné než účastníky navržené důkazy v případech, kdy jsou potřebné ke zjištění skutkového stavu a vyplývají-li z obsahu spisu. Neoznačí-li účastníci důkazy potřebné k prokázání svých tvrzení, vychází soud při zjišťování skutkového stavu z důkazů, které byly provedeny.

(...)

§ 127 (o. s. ř.)

(1) Závisí-li rozhodnutí na posouzení skutečností, k nimž je třeba odborných znalostí, vyžádá soud u orgánu veřejné moci odborné vyjádření. Jestliže pro složitost posuzované otázky takový postup není postačující nebo je-li pochybnost o správnosti podaného odborného vyjádření, ustanoví soud znalce. Soud znalce vyslechne; znalci může také uložit, aby posudek vypracoval písemně. Je-li ustanoveno několik znalců, mohou podat společný posudek. Místo výslechu znalce může se soud v odůvodněných případech spokojit s písemným posudkem znalce.

(...)

(3) Ve výjimečných, zvláště obtížných případech, vyžadujících zvláštního vědeckého posouzení, může soud ustanovit k podání znaleckého posudku nebo přezkoumání posudku podaného znalcem státní orgán, vědecký ústav, vysokou školu nebo instituci specializovanou na znaleckou činnost.

(...)

§ 141 (o. s. ř.)

(1) Lze-li očekávat náklady důkazu, který účastník navrhl nebo který nařídil soud o skutečnostech jím uvedených anebo v jeho zájmu, uloží předseda senátu tomuto účastníku, není-li osvobozen od soudních poplatků, aby před jeho provedením složil zálohu podle předpokládané výše nákladů, jinak nelze důkaz navrhovaný účastníkem provést, o tom musí být účastník poučen.

(2) Náklady důkazů, které nejsou kryty zálohou, jakož i hotové výdaje ustanoveného zástupce, který není advokátem, a náklady spojené s tím, že účastník jedná ve své mateřštině nebo se dorozumívá některým z komunikačních systémů neslyšících a hluchoslepých osob, platí stát.

§ 202 (insolvenčního zákona)

(1) Ve sporu o pravost, výši nebo pořadí přihlášených pohledávek nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení proti insolvenčnímu správci. Náhrada nákladů řízení přiznaná v tomto sporu vůči dlužníku se pokládá za přihlášenou podle tohoto zákona a uspokojí se v insolvenčním řízení ve stejném pořadí jako pohledávka, o kterou se vedl spor. Náklady, které v tomto sporu vznikly insolvenčnímu správci, se hradí z majetkové podstaty; do ní náleží i náhrada nákladů řízení přiznaná insolvenčnímu správci.

(...)

§ 2 (zákona č. 36/1967 Sb.)

(1) Znaleckou a tlumočnickou činnost mohou vykonávat pouze znalci a tlumočníci zapsaní do seznamu znalců a tlumočnicků; znaleckou činnost vykonávají také ústavy (§ 21).

(...)

§ 21 (zákona č. 36/1967 Sb.)

(1) Znaleckými ústavami jsou právnické osoby nebo jejich organizační složky, které jsou specializovány na znaleckou činnost a jsou zapsány do seznamu znaleckých ústavů.

(...)

§ 2 (zákona č. 254/2019 Sb.)
Způsob výkonu znalecké činnosti

(1) K výkonu znalecké činnosti jsou oprávněni znalci, znalecké kanceláře a znalecké ústavy.

(...)

§ 25 (zákona č. 254/2019 Sb.)
Ustanovení znalce

(1) Orgán veřejné moci ustanoví, nebrání-li tomu okolnosti, znalce se sídlem nebo kontaktní adresou v obvodu krajského soudu, v němž má orgán veřejné moci sídlo nebo pracoviště. Orgán veřejné moci se znalcem předem projedná zadání znaleckého posudku a lhůtu pro podání znaleckého posudku. Tuto lhůtu lze na žádost znalce výjimečně v odůvodněných případech prodloužit; lhůtu lze prodloužit opakovaně z důvodů hodných zvláštního zřetele. Znalec je povinen na žádost orgánu veřejné moci provést předběžný odhad předpokládané výše znalečného, které si provedení úkonu vyžádá.

(2) Orgán veřejné moci ustanoví znalecký ústav nebo znaleckou kancelář především ke zpracování znaleckých posudků ve zvlášť obtížných případech vyžadujících zvláštního posouzení.

31. Ve výše uvedené podobě, pro věc rozhodné, platí citovaná ustanovení občanského soudního řádu a insolvenčního zákona beze změny od zahájení sporu. Ustanovení zákona č. 36/1967 Sb. v citované podobě (pro věc opět rozhodné) platila do 1. 1. 2021, kdy byl tento zákon zrušen (nahrazen) zákonem č. 254/2019 Sb. Ustanovení zákona č. 254/2019 Sb. pak v citované podobě platí beze změny od 1. 1. 2021.

[1] K opomenutým důkazům

32. Ve shora ustaveném skutkovém a právním rámci se Nejvyšší soud nejprve zabýval námitkou dovolatelky, že odvolací soud přijal závěr, že nedoložila existenci jiných účtů (např. u banky V) a tvrzených zůstatků v pokladně, aniž ji sám poučil podle § 118a o. s. ř. V návaznosti na obsah spisu nicméně takto pojatá námitka neotevívá otázku poučovací povinnosti soudu podle § 118a odst. 3 o. s. ř., nýbrž (především) otázku opomenutých důkazů.

33. Ustálenou judikaturou k výkladu ustanovení § 120 odst. 1 věty druhé o. s. ř. (jež určuje, že soud rozhoduje, které z navrhovaných důkazů provede) je především rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 10. 1998, sp. zn. [21 Cdo 1009/98](#), uveřejněný pod číslem 39/1999 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 39/1999“), nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 10. 2008, sp. zn. [21 Cdo 4841/2007](#), uveřejněný pod číslem 71/2009 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 71/2009“). Z judikatury Ústavního soudu srov. např. náleze ze dne 6. 12. 1995, sp. zn. [II. ÚS 56/95](#), uveřejněný pod číslem 80/1995 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu, nebo náleze ze dne 13. 9. 1999, sp. zn. [I. ÚS 236/1998](#), uveřejněný pod číslem 122/1999 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu [nálezy jsou (stejně jako další rozhodnutí Ústavního soudu zmíněná níže) dostupné i na webových stránkách Ústavního soudu].

34. Z [R 39/1999](#) a [R 71/2009](#) plyne, že soud neprovede důkazy, které jsou pro věc nerozhodné a nemohou směřovat ke zjištění skutkového stavu věci (ke zjištění skutečností předvídaných skutkovou podstatou právní normy), jakož i důkazy, které jsou zjevně nabízeny jen proto, aby řízení bylo účelově prodlouženo (důkazy pro rozhodnutí bezvýznamné). Stejně tak neprovede důkazy, které byly

pořízeny nebo opatřeny v rozporu s obecně závaznými právními předpisy (důkazy nezákonné). Poměřováno těmito závěry je z napadeného rozhodnutí zřejmé (srov. jeho reprodukci v odstavci 13. shora a odstavec 14. odůvodnění onoho rozsudku), že z pohledu odvolacího soudu nebyly důkazy existence jiných účtů dlužníka (např. u banky V) důkazy bezvýznamnými (jinak by dovolatelce nevytkl, že existenci jiných účtů dlužníka nedoložila).

35. Ze spisu se podává, že žalovaná uplatnila tvrzení o existenci jiných účtů dlužníka (než u banky F) v řízení před insolvenčním soudem podáním datovaným 20. 2. 2020 (č. l. 189 a 190), konkrétně tvrdila existenci účtů dlužníka u banky Č a banky V; tímž podáním pak navrhla provedení důkazu výpisy z účtů dlužníka u banky Č a banky V (nenabízela, že je sama doloží) [č. l. 189 p. v.]. Jakkoli předmětný důkazní návrh postrádal určitost (podání blíže neidentifikovalo účty dlužníka u banky Č a banky V), odvolacím soudem nemělo být přehlédnuto, že v aktualizovaném soupisu majetkové podstaty dlužníka (B-34), jímž insolvenční soud provedl důkaz již při prvním jednání ve věci [srov. odstavec 29. bod [1] pododstavec 9) shora], je sepsán též zůstatek na účtu dlužníka u banky V. Při jednání insolvenčního soudu, jež se konalo 4. 9. 2020 (srov. odstavec 29. bod [5] shora), pak O. F. v rámci svého výslechu uvedl, že dlužník měl běžný účet u banky F, korunový účet s povoleným kontokorentem u banky Č a dva účty v zahraničí v Žitavě (č. l. 244), k čemuž je tamtéž protokolováno, že: „K těmto tvrzením byly předloženy jednotlivé výpisy z účtu“. Nejpozději 4. 9. 2020 tedy měl insolvenční soud k dispozici nejen důkazní návrh žalované na provedení důkazu výpisy z účtu u banky Č a banky V, ale také listiny, jejichž prostřednictvím bylo možné tyto účty blíže identifikovat (nehledě k tomu, že identifikační údaje o jednom z účtů u banky V musely být podle soupisu majetkové podstaty dlužníka známy žalobci) a na jejich základě navržené důkazy provést (k tomu, že šlo o včasný a trvající důkazní návrh srov. dále např. důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 26. 11. 2002, sp. zn. [21 Cdo 426/2002](#), uveřejněného pod číslem 58/2003 Sb. rozh. obč.).

36. Nečinnost soudů ohledně tohoto důkazního návrhu žalované za daného stavu věci nebylo možné přičíst k tíži žalované a jestliže tak odvolací soud učinil, pak zatížil řízení vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Dovolání je proto v této části opodstatněné.

[2] K záloze na náklady důkazu

37. Dále se Nejvyšší soud zabýval námitkou dovolatelky ke způsobu aplikace § 141 o. s. ř. v její věci.

38. Obecně platí, že povinnost složit zálohu na náklady důkazu soud uloží vždy, lze-li očekávat, že náklady důkazu vůbec vzniknou. Jelikož jde pouze o zálohu na náklady důkazu, musí být záloha vyměřena tak, aby nepřekročila předpokládanou výši nákladu důkazu, k jehož provedení má být složena. Předpoklad, že vzniknou náklady důkazu, bude vyplývat především z toho, o jaký důkaz jde. Náklady nepochybně vzniknou v souvislosti s provedením důkazu znaleckým posudkem nebo s přibráním tlumočnicka. Vznik nákladů lze předpokládat také při provádění důkazu výslechem svědka nebo fyzické osoby uvedené v § 126a o. s. ř., zejména, má-li se dostavit z větší vzdálenosti a je-li zaměstnán, nebo v souvislosti s ohledáním prováděným mimo jednací síň a v dalších případech podle konkrétních okolností souvisejících s provedením důkazu. Povinnost složit zálohu na náklady důkazu soud uloží tomu z účastníků, který provedení důkazu navrhl za účelem splnění své důkazní povinnosti (§ 120 odst. 1 věta první o. s. ř.). Využije-li soud možnosti provést i jiné než účastníky navržené důkazy (§ 120 odst. 2 věta první o. s. ř.), může zavázat ke složení zálohy na náklady takového důkazu (podle § 141 odst. 1 o. s. ř.) jen účastníka, jehož tvrzení má být (uvažováno z pohledu důkazního břemene) tímto důkazem prokázáno, popřípadě účastníka, v jehož prospěch (uvažováno z hlediska možného výsledku řízení) se provádí důkaz. Tomu z účastníků, který neuvedl tvrzení, jež má být důkazem prokázáno, nebo který nemá ve vztahu k prokázání tvrzení z hlediska hmotného práva důkazní břemeno, nelze v žádném případě uložit, aby složil zálohu na náklady tohoto důkazu. Srov. shodně např. dílo: Drápal, L., Bureš, J. a kol.: Občanský soudní řád I. § 1 až 200za. Komentář. 1. vydání. Praha, C. H. Beck, 2009 (dále jen „Komentář“), str. 969-970, s jehož

závěry se Nejvyšší soud ztotožňuje.

39. Požadavek, aby záloha byla vyměřena tak, aby nepřekročila předpokládanou výši nákladů důkazu, předpokládá u důkazu znaleckým posudkem předběžný odhad možných nákladů. Ten se bude (má) odvíjet především od povahy znaleckého zadání (úkolů znalce), tedy od vymezení skutečností, k nimž je třeba odborných znalostí, u kterých není postačující (pro složitost posuzované otázky) odborné vyjádření orgánu veřejné moci (§ 127 odst. 1 o. s. ř.), a ke kterým se má znalec vyjádřit z hlediska svých odborných vědomostí a schopností (srov. i Komentář, str. 893).

40. Není vyloučeno, aby soud předběžně odhadl možné náklady důkazu znaleckým posudkem tak, že osloví (před ustanovením osoby konkrétního znalce) subjekty zapsané (pro danou specializaci) pro dobu od 1. 1. 2021 v seznamu znalců (§ 3 zákona č. 254/2019 Sb.) a pro dobu před uvedeným datem v seznamu znalců a tlumočnicků (§ 2 odst. 1 zákona č. 36/1967 Sb.); pro dobu od 1. 1. 2021 řečené potvrzuje dikce ustanovení § 25 odst. 1 poslední věty zákona č. 254/2019 Sb. V takovém případě (má-li předběžný odhad sloužit jako podklad pro stanovení zálohy na náklady důkazu účastníku řízení) však soud musí v žádosti o provedení předběžného odhadu předpokládané výše znaleckého, které si provedení úkonu vyžádá, onen úkon (zadání pro znalce) jednoznačně vymežit (způsobem, jenž se zásadně nebude lišit od úkolů zadaného posléze znalci v usnesení o jeho ustanovení) a současně mu pro tyto účely poskytnout (byť i obecněji formulované) informace (podklady), jež mohou předběžný odhad ovlivnit, má-li je (podle toho, co dosud vyšlo v řízení najevo) k dispozici. Určuje-li soud výši zálohy na náklady důkazu znaleckým posudkem na základě předběžného odhadu získaného dotazováním u v úvahu přicházejících (pro účely provedení důkazu znaleckým posudkem) znalců, musí být vyžádané předběžné odhady k dispozici účastníkům řízení a přezkumným instancím jako součást spisového materiálu. Řečené platí tím více, stanoví-li soud účastníku, který provedení takového důkazu navrhl, nebo účastníku, jehož tvrzení má být (uvažováno z pohledu důkazního břemene) tímto důkazem prokázáno, popřípadě účastníku, v jehož prospěch (uvažováno z hlediska možného výsledku řízení) se tento důkaz má provést, zálohu na náklady důkazu znaleckým posudkem částkou, která převyšuje předmět sporu, respektive stanoví-li mu zálohu v takové výši, že ji neuhradí a důkaz proto (ani) není proveden.

41. Jakkoli usnesení Ústavního soudu nejsou považována za závazná ani pro Ústavní soud, ani za obecně precedenčně významná (srov. např. též nález Ústavního soudu ze dne 13. 11. 2007, sp. zn. [IV. ÚS 301/05](#) uveřejněný pod číslem 190/2007 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu), lze v této souvislosti poukázat např. též na důvody usnesení Ústavního soudu ze dne 30. 11. 2010, sp. zn. [III. ÚS 2985/10](#), z nějž plyne [logicky, vzhledem k tomu, že proti usnesení, jímž byla uložena povinnost složit zálohu na náklady důkazu, není odvolání přípustné (§ 202 odst. písm. k/ o. s. ř.)], že věcný přezkum správnosti postupu soudu při stanovení zálohy na náklady důkazu, vedoucího k tomu, že důkaz nebyl proveden (jelikož dotčený účastník zálohu neuhradil) se provádí v mezích opravných prostředků proti rozhodnutí o věci samé.

42. V poměrech dané věci dosavadní obsah spisu nenabízí jednoznačnou odpověď na otázku, ke kterým skutečnostem měl být proveden důkaz znaleckým posudkem, na otázku, zda znaleckým posudkem měly být příslušné skutečnosti „zjišťovány“, nebo zda jeho prostřednictvím měly být již zjištěné skutečnosti „hodnoceny“, ani na otázku, proč vůbec bylo nutné provést důkaz „znaleckým posudkem“ a proč mělo jít o důkaz prováděný „znaleckým ústavem“. Přitom všechny tyto skutečnosti mají vliv na určení výše zálohy na náklady tohoto důkazu.

43. Výše reprodukováný obsah spisu dokládá, že insolvenční soud 4. 9. 2020, kdy dal při jednání poprvé najevo, že „ve věci bude nutno využít odborných znalostí, soud přistoupí k ustanovení znalce“ (srov. odstavec 29. bod [6] shora), nevymezil (účastníkům nezprostředkoval) povahu „nezbytného“ znaleckého úkolu. Pokyn, jehož prostřednictvím insolvenční soud 7. 12. 2020 oslovil znalecké ústavy zapsané v seznamu znalců a tlumočnicků (srov. odstavec 29. bod [7] shora) za účelem zjištění

předběžného odhadu nákladů důkazu znaleckým posudkem (č. l. 248), rovněž neobsahuje vymezení konkrétního úkolu pro označené znalce (otázek, na něž by měli odpovědět); chyběl tedy spolehlivý podklad pro předběžný odhad nákladů důkazu znaleckým posudkem a pro následné určení výše zálohy na náklady důkazu. Získané předběžné odhady též nejsou součástí spisu, takže úsudek insolvenčního soudu, že šlo o částky v rozmezí 100.000 Kč až 150.000 Kč (zvýšené o částku odpovídající dani z přidané hodnoty), není způsobilý přezkumu.

44. Jak pokyn (ze 7. 12. 2020), tak usnesení ze dne 29. 12. 2020 (srov. odstavec 29. bod [8] shora) přitom nutnost provedení znaleckého posudku odůvodňují tím, že je nutno stanovit (určit), zda dlužník byl k 8. 1. 2014 v úpadku (ve formě předlužení nebo platební neschopnosti). Tím insolvenční soud zjevně cílil na skutkové podklady pro odpověď na uvedenou otázku, když posouzení, zda dlužník je (v rozhodné době byl) v úpadku v některé z jeho forem, je ve výsledku posouzením právním.

45. V důvodech svého rozsudku z 11. 6. 2021 (srov. jeho reprodukci v odstavci 7. shora a odstavec 21. odůvodnění onoho rozsudku) již insolvenční soud nehovoří o „zjištění“ skutečností týkajících se platební neschopnosti i předlužení“ (pokyn ze 7. 12. 2020), nýbrž o tom, že odborných skutečností je třeba „k posouzení skutkového stavu“. Jinak řečeno, ani rozsudek insolvenčního soudu nedává odpověď na otázku, zda znaleckým posudkem měly být zjišťovány „nové“ (další) skutečnosti, nebo zda jeho provedení bylo nezbytné (ve skutkové rovině) k vyhodnocení „již zjištěných“ skutečností (nebo zda mělo jít o kombinaci obojího), a o které „nové“ nebo „již zjištěné“ skutečnosti mělo jít. Usnesení insolvenčního soudu ze dne 29. 12. 2020 ani rozsudek insolvenčního soudu z 11. 6. 2021 (nebo jiná listina tvořící obsah spisu) též nenabízejí odpověď na otázku, proč soud pro účely provedení důkazu znaleckým posudkem oslovil (s žádostí o předběžný odhad nákladů tohoto důkazu) rovnou znalecké ústavy. Není totiž nijak argumentováno ve prospěch závěru, že šlo o výjimečný, zvláště obtížný případ, vyžadující zvláštního vědeckého posouzení, ačkoli znalecký ústav je institucí specializovanou na znaleckou činnost, primárně předurčenou k podávání znaleckého posudku v těchto „výjimečných, zvláště obtížných případech“; srov. § 127 odst. 3 o. s. ř. ve spojení s § 21 zákona č. 36/1967 Sb. (pro dobu do 31. 12. 2020) a s § 25 odst. 2 zákona č. 254/2019 Sb. (pro dobu od 1. 1. 2021). Přitom je zjevné, že očekávaná (s oslovením znaleckých ústavů spojovaná) „výjimečnost“, respektive „zvláštní obtížnost“ případu, se promítá i v předběžném odhadu nákladů důkazu znaleckým posudkem.

46. Insolvenční soud na jedné straně ani v důvodech rozsudku z 11. 6. 2021 nevymezil, ve zjištění jakých „nových“ skutečností nebo v posouzení jakých „již zjištěných“ skutečností prostřednictvím znaleckého posudku mu žalovaná (dovolatelka) zabránila tím, že nesložila zálohu na náklady tohoto důkazu, na druhé straně však v rozsudku jednoznačně projevil úsudek, podle kterého žalovaná ve sporu neuspěla (neunesla důkazní břemeno k vyvrácení dlužníkovy úpadku) proto, že tento důkaz nemohl být proveden. Odvolací soud rovněž založil své úvahy na neunesení důkazního břemene žalovanou (srov. reprodukci jeho rozsudku z 2. 12. 2021 v odstavci 13. shora a odstavec 14. odůvodnění onoho rozsudku), respektive na existenci (nevyvrácené) domněnky dlužníkovy úpadku, a na tom, že nebylo prokázáno, že dlužník měl (v rozhodné době) k dispozici majetek v takové hodnotě, že bylo možné uspokojit jeho závazky (dluhy) [srov. reprodukci jeho rozsudku z 2. 12. 2021 v odstavci 14. shora a odstavec 15. odůvodnění onoho rozsudku]. K potřebnosti provedení důkazu znaleckým posudkem a k tomu, zda i jeho rozhodnutí vychází ze závěru, že šlo o důkaz, který insolvenční soud správně neprovedl proto, že žalovaná neuhradila zálohu na náklady jeho provedení, a že šlo o důkaz jehož prostřednictvím mohla žalovaná vyvracet domněnku dlužníkovy úpadku, se odvolací soud nevyjádřil, ačkoli žalovaná v odvolání proti rozsudku insolvenčního soudu z 11. 6. 2021 nejasnost znaleckého zadání a výši zálohy na náklady tohoto důkazu výslovně zpochybňovala (podání z 9. 7. 2021, č. l. 299).

47. Dovolání je proto i potud důvodné (soudy potud zatížily ve vztahu k otázkám souvisejícím s potřebností provedení důkazu znaleckým posudkem a s určením zálohy na náklady provedení

takového důkazu vadami, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci).

48. Oproti tomu není opodstatněna námitka dovolatelky, že kdyby zálohu v požadované výši uhradila, nemohla by tento náklad uplatnit vůči insolvenčnímu správci, ani kdyby ve sporu uspěla, vzhledem k ustanovení § 202 odst. 1 insolvenčního zákona. Potud dovolatelka přehlédla, že ustanovení § 202 odst. 1 věty první insolvenčního zákona nepřiznává účastníkům řízení právo na náhradu nákladů řízení proti insolvenčnímu správci pouze ve sporech o pravost, výši nebo pořadí přihlášených pohledávek; o takový spor v dané věci nejde a označené ustanovení nebrání insolvenčnímu soudu v tom, aby dovolatelce (kdyby ve sporu uspěla) přiznal proti insolvenčnímu správci náhradu nákladů řízení tvořených uhrazenou zálohou na náklady důkazu.

49. Nejvyšší soud tedy uzavírá, že rozhodnutí obou soudů neobstojí pro shora popsané vady řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), napadené rozhodnutí zrušil (včetně závislého výroku o nákladech řízení a o soudním poplatku). Jelikož důvody, pro které bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu, platí také na rozhodnutí soudu prvního stupně, zrušil Nejvyšší soud i toto rozhodnutí (opět včetně závislého výroku o nákladech řízení a o soudním poplatku) a vrátil věc insolvenčnímu soudu k dalšímu řízení (§ 243e odst. 1 a 2 o. s. ř.).

50. V situaci, kdy napadené rozhodnutí neobstálo již v rovině shora rozebraných vad řízení (které mají vliv na skutkový základ sporu), pokládal Nejvyšší soud za nadbytečné (předčasné) zabývat se dalšími dovolacími námitkami (dovolatelkou namítanou nepřezkoumatelností napadeného rozhodnutí a výhradami uplatněnými dovolatelkou k výkladu § 241 insolvenčního zákona v rovině právní).

51. Zrušením napadeného rozhodnutí se stal bezpředmětným návrh dovolatelky na odložení jeho vykonatelnosti.